

کاریگه‌ری دیجیتال میدیا له بره‌ودان به هه‌لمه‌ته‌کانی هۆشیاری تهن‌دروستی له‌په‌یوه‌ندییه گشتیه‌کاندا

تویژینه‌وه‌یه‌کی هه‌لینج‌راوه له تویژینه‌وه‌ی ماسته‌نامه له بواری راگه‌یاندن

پ. د. عمر احمد رمضان

omerremezan99@gmail.com

به‌شی راگه‌یاندن، کۆلیجی زانسته
مروفايه تیه‌کان، زانکۆی سلیمانی

رۆژان محمد محمود محمد

rozhan.m.1973@gmail.com

خویندکاری ماسته‌ر له به‌شی راگه‌یاندن، کۆلیجی
زانسته مروفايه تیه‌کان، زانکۆی سلیمانی

به‌رواری وه‌رگرتنی ره‌زامه‌ندی بلاوکردنه‌وه: ۲۰۲۵/۷/۲۲

به‌رواری وه‌رگرتنی تویژینه‌وه: ۲۰۲۵/۵/۲۸

پوخته:

ئهم تویژینه‌وه به ناوێشانی (کاریگه‌ری دیجیتال میدیا له بره‌ودان به هه‌لمه‌ته‌کانی هۆشیاری تهن‌دروستی له په‌یوه‌ندییه گشتیه‌کاندا) که ئامانج لێی خستنه رووی ئهو کاریگه‌ریانه‌یه که ره‌نگه دیجیتال میدیا دروستی بکات به شیوه‌یه‌کی ئه‌زینی یان نه‌زینی له‌سه‌ر هه‌لمه‌ته‌کانی هۆشیاری تهن‌دروستی لای سامپلی تویژینه‌وه‌که، جۆری تویژینه‌وه‌که و سه‌فیوه میتۆدی راڤنوی جه‌ماوه‌ری نیادا به‌کارهاتوه بۆ سامپلیک له خویندکارانی کۆلیژی پزیشکی دهرمانسازی له زانکۆی سلیمانی، که ژماره‌یان (۱۸۰) خویندکار بووه، پشت به‌ست به‌کاره‌ینانی فۆرمی راڤرسی. له دیارترین ئهو دهرمانجانه‌ی تویژینه‌وه‌که پنیگه‌ش‌توووه: له سایه‌ی دیجیتال میدیا هه‌لمه‌تی هۆشیاری تهن‌دروستی به ئه‌ندازه‌یه‌کی زۆر ره‌نگدانه‌وه‌ی له‌سه‌ر سامپلی تویژینه‌وه‌که دروست کردوه، و ئاشنایه‌تیان له‌گه‌ڵ جۆره‌کانی هه‌لمه‌تی هۆشیاری تهن‌دروستی له رێی دیجیتال میدیاوه به رێژه‌یه‌کی زۆره، و ره‌نگدانه‌وه‌ی له هه‌ر (۵) به‌شه زانسته‌یه‌کانی کۆلیژی پزیشکی هه‌یه، هه‌روه‌ها راده و گرنگی و کارلێک و متمانه‌ی بلاوکردنه‌وه‌ی هه‌لمه‌تی هۆشیاری تهن‌دروستی له سه‌ر دیجیتال میدیا لای خویندکارانی کۆلیژی پزیشکی دهرمانسازی له زانکۆی سلیمانی له ناستیکی به‌رزدايه.

کلێله وشه‌کان: کاریگه‌ری، دیجیتال میدیا، بره‌ودان، هه‌لمه‌ته‌کانی په‌یوه‌ندییه گشتیه‌کان.

پیشه‌کی:

دیجیتال میدیا وه‌ک پنیسه‌وتنیکه‌ی گه‌وره‌ی سه‌ده‌ی بیستهم، شوێرشیکه‌ی به‌رچاوی له په‌یوه‌ندی و گواستنه‌وه‌ی زانیارییه‌کان دروستکردوه. ئهم میدیا به‌ ته‌کنه‌لوژیای ئینتەرنیت و ئامیره‌ زیره‌که‌کان پشت ده‌به‌ستیت، سنوره‌ جوگرافیه‌کانی تپیه‌راندوه و په‌یوه‌ندییه‌کی خیرا و کارلێککاری دروست کردوه، که کاریگه‌ری قوولی له‌سه‌ر کۆمه‌لگه، کولتور، ئابووری، و تهن‌دروستی گشتی داناهه. له سونگه‌ی سه‌ر هه‌لدانی دیجیتال میدیا و گۆرانه به‌رچاوه‌کانی ئامرازه‌کانی میدیا، هه‌لمه‌تانه میدیاپیه‌کانیش به ئامانجی به‌رزکردنه‌وه‌ی هۆشیاری و گۆرینی ره‌فتار، به شیوه‌یه‌کی کارا تر و به‌ر فزوانتر دارێژراون، ئاسانتر گه‌یشتوونه‌ته جه‌ماوه‌ر له‌نیواندا

ههلمهتهکانی هۆشیاری تهندروستی، که بواریکی گرنگی پهیوندیه گشتیهکانه نامانج لئی بهرزکردنهوهی زانیاری تاکهکانه سهبارت به پرسه تهندروستیهکان. ئەم ههلمهتانه تاکهکان له بارهی نهخۆشیهکان و رێوشونیهکانی خۆپاریزی پهرورده دهکهن، و له ئیستادا، توره کۆمه لایهتیهکان بونهتهسهکۆیهکی سههرکی بۆ بلاوکردنهوهی زانیاریه تهندروستیهکان.

پهیکهری ئەم توێژینهوهیه له سێ بهش پیکهاتوه: بهشی یهکه: کهمیتودنامهی توێژینهوهکهیه (کیشهی توێژینهوهکه، گرنگی توێژینهوهکه، نامانجی توێژینهوهکه، گریمانه نامارییهکان، جۆر و میتودی توێژینهوهکه، نامرازی توێژینهوهکه، کۆمهل و سامپلی توێژینهوهکه، سنووری توێژینهوهکه، راستی و جیگیری داتاکانی توێژینهوهکه، دیاریکردنی چهکهکانی توێژینهوهکه، دواتر توێژینهوهکانی پێشو و تاوتویکردنیا خراوتهروو). بهشی دووم: چوار چیهی تیوری توێژینهوهکهیه، باسی یهکه: دیجیتال میدیا، باسی دووم: پهیوندیه گشتیهکانه، باسی سێیه: ههلمهتهکانی پهیوندیه گشتیهکانه، باسی چوارم: گرنگی دیجیتال میدیا له ههلمهتهکانی هۆشیاری تهندروستی له پهیوندیه گشتیهکاندا، بهشی سێیه: لایهنی مهیدانی توێژینهوهکهیه: پاشان دهرئهنجامهکان و راسپاردهکان و پێشیارهکان و لیستی سهراوهکان.

یهکه/ میتودنامهی توێژینهوهکه

کیشهی توێژینهوهکه:

کیشهی توێژینهوه بهدهستیهکی ئهنجامدانی هه توێژینهوهیهک دادهنریت له هه بواریکدا، لهو روانگهیهوه کیشهی سههرکی ئەم توێژینهوهیه، بریتیه لهناروونی کاریگهری دیجیتال میدیا له برودان به ههلمهتهکانی هۆشیاری تهندروستی له پهیوندیه گشتیهکاندا. به نامانجی گهشتن به بهدهستهپانی وهلامی پرساری سههرکی توێژینهوهکه، توێژه چهند پرساریکی لاوهکی دهخاته رووه بریتین له:

أ. ناستی بهکارهینانی دیجیتال میدیا چهنده لای سامپلی توێژینهوهکه؟

ب. سامپلی توێژینهوهکه زیاتر ئاشنایهتیهکان به چ جۆره له ههلمهتهی هۆشیاری تهندروستی بلاوکرارهی دیجیتال میدیا ههیه؟

ج. بۆچونی سامپلی توێژینهوهکه چیه سهبارت به بهکارهینانی دیجیتال میدیا و رهنگدانوهی له برمودان به ههلمهتهکانی هۆشیاری تهندروستی له پهیوندیه گشتیهکاندا؟

گرنگی توێژینهوهکه:

گرنگی ئەم توێژینهوهیه له روی گرنگی بابهتهکهوه سهراوه دهگرتیت، که ههولی خستنه رووی کاریگهری دیجیتال میدیا دعات له برمودان به ههلمهتهکانی پهیوندیه گشتیهکان، ههلمهتهی هۆشیاری تهندروستی له نپو تاکهکانی کۆمهلگه، توێژه وای دهبنیت که تا ئیستا توێژینهوهیهکی ئەکادیمی لهو بارهیهوه نهکراوه، که کاریگهری دیجیتال میدیا له برمودان به ههلمهتهکانی پهیوندیه گشتیهکان و به تایبهت ههلمهتهی هۆشیاری تهندروستی بخاته روو، بۆ روشنیهی کردنی تاکهکان و هۆشیارییهکان له بارهی تهندروستیهکانهوه،

گرنگی ئەم تووژینهوهیه لهو ئەنجامانەوه دەر دەکەوێت کە تووژینهوهکە بە دەستی دەهینیت، هەر و هەر داتوانریت له داها تودا و هک سەر چاوهیهکی زانستی سوودی لیبینریت.

نامانجی تووژینهوهکە:

لەم تووژینهوهیدا تووژەر ههولێ بەدیهینانی ئەم نامانجانە دەدات:

- أ. زانینی ئاستی ههلمهتی هوشیاری پهیوهندیه گشتیهکان له دیجیتال میدیادا.
- ب. خستنه رووی دیارترین ئەو ههلمهته هوشیار بیانهی که له دیجیتال میدیادا بلۆده کړینهوه .
- ج. زانینی بۆچونی سامپلی تووژینهوهکە سهبارت به بهکار هینانی دیجیتال میدیا و رهنگدانهوهی له برمودان به ههلمهتهکانی پهیوهندیه گشتیهکان.

گریمانه ناماریهکانی تووژینهوهکە: (گریمانهی ناماریه بۆ بهدهستهینانی داتا ناماریهکان)

گریمانهی پهکهم: پهیوهندی ئاماژهی ناماری لهئێوان بهکار هینانی دیجیتال میدیا و ههلمهتی هوشیاری تهندروستی لای سامپلی تووژینهوهکە ههیه.

گریمانهی دووهم: جیاوازی ئاماژهی ناماری لهئێوان خۆبندکارانی کۆلیژی پزیشکی دهرمانسازی له بهکار هینانی دیجیتال میدیا بهپێی: (رهگهز- تهمن- قوناغی خۆبندن) ههیه.

گریمانهی سێههم: جیاوازی ئاماژهی ناماری لهئێوان سامپلی تووژینهوهکە له بهکار هینانی دیجیتال میدیا و هوشیاری بۆ ههلمهتی تهندروستی بهپێی: (رهگهز- تهمن- قوناغی خۆبندن) ههیه.

چۆر و میتۆدی تووژینهوهکە:

میتۆدی بهکار هاتوو له م تووژینهوهیدا بریتیه له میتۆدی وهسفی، له ریگهی بهکار هینانی رینازی راپیوی. ئەم میتۆده بهیهکیک له دیارترین ئەو میتۆدانه دادهنریت که له تووژینهوه میدیایی و کۆمه لایهنتیهکاندا بهکار دههینریت، له بواری میدیا و پهیوهندی گشتیشدا و هک یهکیک له زانسته کۆمه لایهنتیهکان، بهشیهوهیهکی بهر چاوه ئەم میتۆده پشتی پندهسترنیت بۆ گهیشتن به نامانجهکانی تووژینهوهکە.

کۆمه لگه و سامپلی تووژینهوه: کۆمهلی ئەم تووژینهوهیه بریتیه له خۆبندکاران به گشتی و هک تووژیهکی گهنج که داها تودا کۆمه لایان له سهر بنیاددهنریت، که به مهههست و رهگیراون، ههروهها کۆلیژه پزیشکیهکان به شیوهیهکی مهههستدار دیاریکروان، له نیویاندا کۆلیژه پزیشکیهکانی زانکۆی سلیمانی ئاماژهیان پێدرا به شیوهی سامپلیکی ههرمهکی ساده کۆلیژی پزیشکی دهرمانسازی و رهگیرا، له سامپلدا کهژمار میان (۷۵۲) خۆبندکاره به رێژهی له (۲۵٪) و رهگیراوه، که دهکاته (۱۸۸) خۆبندکار، به لای له کاتی دابهشکردنی فۆرمهکاندا (۱۸۰) فۆرم به دروستی و رهگیراوتهوه به مانای (۸) فۆرم دوور خراوتهوه .

نامرزی به کار هاتوو: توژمر لهم توژینه و هدا فۆرمی راپرسی به کار هیناوه، به مبهستی گهیشتن به وهلامی پرسیارو ئامانجهکانی توژینه و هکه.

راستی و جیگیری توژینه و هکه: راستی روالهتی: مبهستمان له راستگویی، پیشکەشکردنی پرسیار نامهکه به بو (۷) ههلسهنگینه (1) به مبهستی زانیی راستی و دروستی برگهکانی فۆرمی راپرسیه که پاش دهرهینانی ئهجامی ههلسانگاندنه که، دهرکهوت که ناستی ههلسهنگاندنه که گهیشته (۹۷٪) که نهوش به ناستیکی بهرز داده نریت. جیگیری: توژمر بو جیگیری فۆرمی راپرسی جیگیری ناوخویی به کار هیناوه، هاوکیشهی ناماری ئهلفاکرونباخ به کار هیناوه به بهکار هینانی بهرنامهی SPSS، و ئهجامه که ریزهی متمانه پیکراوی (۰.۹۸۲) ی نیشانداه، که متمانه پیکردنکی باشه که دهنانریت پشتی پی به ستریت.

سنوری توژینه و هکه:

1. سنوری بابته: بریتیه له دیجیتال میدیا و ههلمهتهکانی په مهنديه گشتیهکان.
2. سنوری مرویی: خویندکارانی کولژی پزشکی دهرمانسازی له زانکوی سلیمانی.
3. سنوری کات: ماوهی ئاماده کردن و کاتی دابهشکردنی فۆرمی راپرسی به سه سمامپلی توژینه و هکه له ریکهوتی (۲/۱۵ تا ۲۰۲۵/۴/۱۵).
4. سنوری شوین: مبهست لئی شوینی ئهجامدانی توژینه و هکه، که بریتیه له زانکوی سلیمانی کولژی پزشکی دهرمانسازی، شاری سلیمانی.

توژینه و هکانی پیشوو:

۱. توژینه و هه (أمون، ۲۰۲۳)، (دور الإعلام السوري الإلكتروني في التوعية الصحية بجائحة كورونا " دراسة تحليلية للموقع الرسمي لوزارتي الصحة و الإعلام"). نامانج لهم توژینه و هه دیاریکردنی رۆلی میدیای ئهلیکترۆنی سوریه له بلاوکردنه و هه هوشیاری تهندروستی سهبارته به پتهای کورۆنا. توژینه و هه میتودی و سهفی _ شیکاری ناوهرۆکی به کار هیناوه، که نموونه کهی (۸۶۱) پۆست له خوگر تووه که په مهنديهکان به بابتهی تهندروستی ههجووه. کۆمهلهگهی توژینه و هه که بریتیه له فیسبووک و پینگه ئهلیکترۆنییهکان به گشتی تایبته به پتهای کورۆنا، به لام سمامپلی توژینه و هه که بریتیه له لاپه ره فهرمی ههر دوو و هه زارتهی تهندروستی و راگهیانندی سوریا له سه سمامپلی و پینگه ئهلیکترۆنی، و نامرزی شیکاری ناوهرۆک به کار هیناوه بو لیکۆلینه و هه له جۆری گهیانده که. گرنگترین ئهجامهکان نهوه بووه که ههر دوو و هه زارتهکان به شیکاری زۆری ماده تهندروستیهکانیان تهرخان کردبوو بو گهیانندی پتهای کورۆنا، به لام به ریزهی جیاواز، چونکه و هه زارتهی راگهیانندی ریزه کهی زیاتری پۆستهکانی تهرخان

1 - ناوی ههلسهنگینهکان:

ا. پ. د. فواد علی احمد	زانکۆی سلیمانی/ کۆلجی زانسته مرقایه تیهکان/ بهشی راگهیاندن
ب. پ. د. ریهه گۆران مسطفی	زانکۆی پۆلیتهکنیکی سلیمانی/ کۆلجی تهکنیکی کارگیری/ بهشی تهکنیکی میدیا
ج. پ. ی. د. کاروان محمد حسن	زانکۆی سلیمانی/ کۆلجی زانسته مرقایه تیهکان/ بهشی راگهیاندن
د. پ. ی. د. لانه صابر محمد سعید	زانکۆی سلیمانی/ کۆلجی زانسته مرقایه تیهکان/ بهشی په مهنديه گشتیهکان
ه. پ. ی. د. هوشیار مظفر علی	زانکۆی صلاح الدین/ کۆلجی ناداب / بهشی راگهیاندن
و. پ. ی. د. بهرهم خالد احمد	زانکۆی سلیمانی/ کۆلجی زانسته مرقایه تیهکان/ بهشی راگهیاندن
ز. پ. ی. د. رۆزه حمه و ميس	زانکۆی سلیمانی/ کۆلجی زانسته مرقایه تیهکان/ بهشی راگهیاندن

کردوه بهرامبهر و وزارتیه تهندروستی. ههروهه زۆربهی پۆستهکان سهرنجیان لهسه پیدانی ههوال و زانیاری بووه زیاتر له شیکاری یان رینماییه، و خهڵکی گشتییان به نامانج گرتوه. لهئهنجامهکاندا دهرکهوتوه که وزارتیه تهندروستی سهرنجی لهسه پهیمهکانی مانهوه له مالهوه و پابهنبوون به رینماییه پزیشکییهکان بووه، له کاتیکدا وزارتیه راگیانندن سهرنجی لهسه پابهنبوون به رینماییهکان و هاندانی وهرگرتنی فاکسینی کۆرۆنا بووه، که ئهمهش جۆریکی زیاتر ههوالی پیشان دهدات و هک له شیکاری یان رینماییه.

۲. تووژینهوهی (ماجده، ۲۰۲۱)، (الاتصال الإقناعي في حملات التوعية الصحية الجزائرية خلال جائحة كوفيد-19- عبر موقع الفيس بوك، ۲۰۲۱ – دراسة تحليلية للصفحة الرسمية لوزارة الصحة والسكان واصلاح). تووژینهوهکه پهيوهندي قهناعهتپیکردن له ههلمهتهکانی هوشیاری تهندروستی جهزانییه له ماوهی پهنای (کۆفید-۱۹) له ریگهی فهیسبووکهوه توتوتی دهکات، که سهرنجی لهسه پهیجی فهرمی وزارتیه تهندروستی و دانیشتووان و چاکسازی نهخۆشخانهکان بووه. کۆمهلهگهی تووژینهوهکهی بریتیه له پیگهکانی فهیسبووکی تایبهت به ههلمهتهکانی هوشیاری تهندروستی له جهزانییه له سهردهمی پهنای کۆرۆنادا، پیگهی فهیسبووکی فهرمی وزارتیه تهندروستی و دانیشتووان و چاککردنی نهخۆشخانهکان که وهک سامپلی تووژینهوهکه وهرگیراوه، نامانجی تووژینهوهکه شیکاری چۆنییهتی دهرکهوتنی پهيوهندي قهناعهتپیکردن بووه، که سهرنجی لهسه ستراتیژی و شیوازمهکانی قهناعهتپیکردن و هاندانهکانی زیاتر باو بووه. تووژینهوهکه میتودی وهسفی-شیکاری بهکارهیناوه به بهکارهینانی نامازی شیکاری ناوهروک، ئهنجامهکان ئهوه دهخهنه روو که کهمپینهکان هاندانی لۆژیکی بهکارهیناوه له ریگهی ستراتیژییهکی دهروونی دینامیکیهوه، لهگهڵ گواستهوهی زانیارییه لۆژیکیهکان و روونی نامانجهکان بۆ کاریگهری لهسه خهڵکهکه.

۳. تووژینهوهی (بن لیده، ۲۰۲۰)، (دور إعلانات حملات التوعية الصحية في وسائل الإعلام الجديدة في تعزيز مشاركة المجتمع السعودي) ئهم تووژینهوهیه نامانجی ههلسهنگاندنی رۆلی کهنالهکانی میدیای نوێ بووه له گهیانندی گۆرانکاری کۆمهلایهتی و بهرزکردنهوهی هوشیاری تهندروستی له ریگهی ههلمهتهکانی هوشیاری که له لایهن وزارتیه تهندروستی سعودیهوه بلاوکرانهتهوه لهسه پلاتفۆرمهکان و کهنالهکانی میدیای نوێ، به تایبهتی لهگهڵ بهرزبوونهوهی ناستی پهيوهندي خهڵکی سعودیه لهگهڵ تۆره کۆمهلایهتییهکان. کۆمهلهگهی تووژینهوهکهی بریتیه له تاکهکانی کۆمهلهگهی سعودی که تهمنیان له (۱۸) سال زیاتره، وه سامپلی تووژینهوهکهش بریتیه له (۲۰۰) کهس که به شیوهی ههرمهکی بهردهست (عشوائية متاحة) وهرگیراون. داتاكان به شیوهی ناماری شیکار کراون، و ئهنجامهکان خستیانه روو که پهيوهنديیهکی ناماری گرنگی ههیه له نیوان به دواداجوونی نمونه بۆ ناگادارییهکانی ههلمهتهکانی هوشیاری تهندروستی له ریگهی کهنالهکانی میدیای نوێ. تووژینهوهکه گرنگی میدیای نوێ له بهرزکردنهوهی بهشاری کۆمهلایهتی و هوشیاری تهندروستی پشتراست دهکاتهوه، که سهرنجی لهسه دیزاینی پهیمه ناگادارییهکان و ههلبژاردنی کهسایهتییه کاریگهرمهکانه بۆ گهیانندی کاریگهری زۆرتر.

تاوتوپیکردنی تووژینهوهکانی پیشوو:

خاللی لیکچوو جیاوازهکانی ئهم تووژینهوهیه له گهڵ تووژینهوهکانی پیشوودا بریتین له:

۱- له رووی جۆرهوه: ئهم تووژینهوه له رووی جۆرهوه بریتیه له تووژینهوهیهکی وهسفی، سههرجهم تووژینهوهکانی تریش ههمان جۆرن.

۲- له رووی میتودوه: ئهم توئزینهوه کاری به ریکاری فورمی راپرسی کردوه، به ههمان شیوهش توئزینهوهی (بن لیده) فورمی راپرسی به کار هیناوه، به لام جیاوازه له گهڵ توئزینهوهکانی توئزهران (أمون، ماجده) که به ریکاری شیکاری ناو پرووک کار بیان کردوه.

۳- له رووی بابتهوه: ئهم توئزینهوهیه هاوشیوهیه له گهڵ توئزینهوهکانی پیشوو، که کار بیان له سهه هوشیاری تهنروستی کردوه.

۴- له رووی کۆمهلهگه و سامپلی توئزینهوه: کۆمهلی ئهم توئزینهوهیه بریتیه له خویندکاران به گشتی که به مهبهست وهرگیراون، ههروهها کۆلیزه پزیشکیهکان به شیوهیهکی مهبهستدار دیاریکروان، له نیویاندا کۆلیزه پزیشکیهکانی زانکوی سلیمانی ناماژیهان پیدرا، به شیوهی سامپلیکی هههمهکی ساده کۆلیزی پزیشکی دهرمانسازی وهرگیرا، به لام جیاوازه له رووی کۆمهل و سامپل و توئزینهوهکانی پیشوو تر، چونکه توئزینهوهی (أمون) کۆمهلی توئزینهوهکی بریتیه له فیسبووک و پینگه ئهלקترۆنییهکان به گشتی تایبعت به پتهای کۆرۆنا، به لام سامپلهی توئزینهوهکی بریتیه له لاپههه فهرمی ههردوو وهزارتی تهنروستی و راگهیانندی سوریا له سهه فیسبووک و پینگه ئهלקترۆنی، جیاوازیسه له گهڵ توئزینهوهی (ماجده) کۆمهلی توئزینهوهکی بریتیه له پینگهکانی فیسبووکی تایبعت به ههلمهتهکانی هوشیاری تهنروستی له جهزائیردا له سههدهمی پتهای کۆرۆنادا، پینگه فیسبووکی فهرمی وهزارتی تهنروستی و دانیشتوان و چاککردنی نهخۆشخانهکان که وهک سامپلی توئزینهوهکی وهرگیراوه، ههروهها جیاوازه هیشه له گهڵ توئزینهوهی (بن لیده) کۆمهلی توئزینهوهکی بریتیه له تاکهکانی کۆمهلهگی سعودی که تههمیان له (۱۸) سال زیاتره، وه سامپلی توئزینهوهکی بریتیه له (۲۰۰) کهس که به شیوهی هههمهکی بهردهست (عشوائیه متاحه) وهرگیراون.

له رووی سویدینیان له توئزینهوهکانی پیشوو:

۱- به کار هینانیا و هک سهه چاوهیهکی دهستکوتنی زانیاری.

۲- سوود وهرگرتن له میتودی توئزینهوهکان و لایهنی تیورییهکانیان.

۳- چوونیتی مامهلهکردن له گهڵ کیشه و نامانجهکانی توئزینهوهکه.

۴- زانیی گرنگرین ئهو راسپارده و دهر نهجامانهی، که توئزینهوهکان پینگه هیشتون.

۵- سوود لیبینیان بو دروستکردنی فورمی راپرسی.

دیاریکردنی چه مکهکانی توئزینهوه:

کاریگهری: مهبهست لهو کاریگهرییه که رهنهگه دیجیتال میدیا دروستی بکات له برمودان به ههلمهتهکانی پهوهندییه گشتیهکان به شیوهیهکی ئهرینی یان نه رینی.

دیجیتال میدیا: ناماژیه بو ناوهر و کیک، که له رینگهی تهکنه لۆژیای دیجیتالییهوه دروست دهکریت و دابهش دهکریت و به کار دههینریت، وهک کۆمپوتهر، ئامیری مۆبایل و ئینتهرنیت، لهوانه (دهق، وینه، دهنگ و فیدیۆ...)

بره و دان: پرۆسهی پیشخستن و گه شه پیدانی ههلمه تهکانی په یوه هندییه گشتیه کان له بواری تهندروستی لای سامپلی توژی نه وه که به هۆی بهر کهوتنی دیجیتال میدیا.

ههلمه تهکانی په یوه هندییه گشتیه کان: ههولی پلانی دارێژراو یان ریکخراون، که په یوه هندی ستراتیژی به کار ده هینن بۆ پیشخستن نامانجهکانی ریکخراو یهک، چار سه رکردنی کیشهکان، یان دارشنتی تیروانینی گشتی، به بهکار هینانی چهن دین میدیا و تهکنیک.

هۆشیاری تهندروستی: ناشناکردنی تاک و گروپهکانی کۆمه لگهیه سه رباره ی زانیاری و ههوال و بابعت و کیشه و مملانیکانی نیو بواری زانستهکانی تهندروستی به شیوهیهکی راست و دروست و ورد و بابعتیانه.

دووه م: تیۆرینامه ی توژی نه وه که

یه که م: دیجیتال میدیا

چه مک و پیناسه ی دیجیتال میدیا :

چه مک ی دیجیتال میدیا نهو ناوهرۆکه دهگرێته وه که له ریگه ی نامیر و پلاتفورمه دیجیتالییهکانه وه بلاوده مکرێنه وه، وهک: دهق و وینه و دهنگ و قیدیۆ... له گه ل په سه هندی تهکنه لۆژیا به بهر دهوامی له فراوانبو و ندایه، هه موو لایه نه جیاوازهکانی ژبانی رۆژانه ی گرتوته وه، له کار لیکه کۆمه لایه تیهکانه وه تا چالاکیه پیشه ییهکان. (سه لی، ۲۰۲۱، ص ۱۸)

دیجیتال میدیا: بریتیه له میدیا یهکی تهکنه لۆژی که له ریگه یه وه په یامهکان به شیوهیهکی دیجیتالی ده نوو سه رێنه وه و ریگه به یه کهستن و ریکخستن ی کیشه ی دهق، دهنگ، قیدیۆ و گرافیک ده دات له کاتی راسته قینه دا بۆ خیرا کردنی په یوه هندییهکان. (سوسن و ریان، ۲۰۲۰، ص ۳-۴).

تایه نده هندییهکانی دیجیتال میدیا بریتین له م خالنه ی خواره وه:

۱. کار لیک کردن: دیجیتال میدیا ریگه به کار لیک ی کاتی راسته قینه ده دات، و اتا به کار هینن له کاته ی تپیدا ده ژی ده توانیت ناوهرۆک درووست بکات و بلاوی بکاته وه و کار لیک بکات له گه ل نهو که سانه ی ده یه ویت و اتا ده توانیت هاو به شی بکات، نه مهش په یوه هندییهکی دوو لایه نه دا بین ده کات. (نعیمه و امنه، ۲۰۲۳، ص ۲۰)

۲. جیهانگیری: به پنجهوانه ی میدیا ی کلاسیکی، دیجیتال میدیا سنوره جوگرافیهکان تپده په رینیت، نه مهش وا ده کات ناوهرۆکهکان له ئاستی جیهانیدا بلاو بینمه وه و خه لکی له تهواوی جیهاندا ده ستیان پینگات و ببینن. (سوسن و ریان، ۲۰۲۰، ص ۸)

۳. نوێکاری راسته وخۆ: دیجیتال میدیا توانای نوێکردنه وه له کاتی راسته قینه دا دا بین ده کات، به و اتایه ی ریگه به ههوال و رهوت و ناوهرۆکی سه وشیا ل میدیا ده دات بهر دهوام له په سه هندی ندان و له دوا ی نوێکاری بهکان به کار هینن ان ناگادار ده کاته وه، بۆ نموونه، پلاتفورمی تویتەر و نه پهکانی ههوال. (شقره، ۲۰۱۴، ص ۵۷)

۴. نه رمی: نه رمی دیجیتال میدیا به واتای هه لێژاردنی ناوهرۆکی میدیا و نه گه ری سه رپه وه یان ده ستکار یکردنی ناوهرۆک و بلۆک کردن یان چالا کردنی په یوه هندییهکان دیت. (نعیمه و امنه، ۲۰۲۳، ص ۲۱)

۵. پابه‌ندوبون: مهبست له پابه‌ندوبون ئه‌وهیه که به‌کاره‌ینەر ده‌توانیت هه‌ر کاتیک بیهویت ئه‌و بیروکه‌ی هه‌یه‌تی بۆ دروستکردنی ناوهرۆک راسته‌وخۆ بیگه‌یه‌نیت له‌گه‌ڵ به‌ر ده‌ستبوونی هه‌له‌گه‌ی راسته‌وخۆ ئه‌و په‌یامه‌ی که هه‌یه‌تی ده‌توانیت له‌ ریگه‌ی نووسین و وینه و فیدیۆ له‌و کاته‌ دیا ریکراوه‌ی که ده‌یهویت بلای بکاته‌وه که ئه‌مه‌ش مانای پابه‌ندوبونی دیجیتاڵ میدیا ده‌گه‌یه‌نیت به‌ کات. (ایمان و مروه‌. ۲۰۲۲، ص ۳۸).

چۆر و نامرازه‌کانی دیجیتاڵ میدیا

۱. مألپه‌ره‌ ئه‌لکترۆنیه‌کان

مألپه‌ره‌ ئه‌لکترۆنیه‌کان یه‌کێک له‌ گه‌رنه‌ترین نامرازه‌کانی دیجیتاڵ میدیا، که وه‌ک سه‌کویه‌کی سه‌رمکی بۆ بلاوکردنه‌وه‌ی زانیاری، په‌یه‌وه‌ندیکردن، و بازا رکردن کار ده‌کهن. ئه‌م مألپه‌رانه‌ ناوهرۆکی چۆراوچۆر وه‌ک ده‌ق، وینه، فیدیۆ، و گرافیک پێشکەش ده‌کهن که به‌ شیه‌یه‌کی کارلیککارانه‌ به‌ به‌کاره‌ینهران ده‌گه‌یه‌نرین. (Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019p 27))

۲. رۆژنامه‌ ئه‌لکترۆنیه‌کان

رۆژنامه‌ ئه‌لکترۆنیه‌کان شیوازیکی سه‌رده‌میانه‌ی رۆژنامه‌گه‌ری دیجیتاڵین که له‌ سه‌ر ئینتەرنیت به‌ر ده‌ستن و هه‌وال و زانیاریه‌کان به‌ شیه‌یه‌کی خه‌را و کاتی راسته‌قینه‌ بلاو ده‌کهنه‌وه‌. (Flew, T, 2021, P,22)

۳. تۆره‌کانی هه‌وال

تۆره‌کانی هه‌وال پلاتفۆرمه‌ دیجیتاڵیه‌کانن که تایه‌تن به‌ کۆکردنه‌وه‌ و بلاوکردنه‌وه‌ی هه‌واله‌کان له‌ سه‌ر چاوه‌ی چۆراوچۆر وه‌ک (Flipboard، Google News) یان مألپه‌ره‌کانی ده‌زگاکانی هه‌والی گه‌وره‌. ئه‌م تۆرانه‌ به‌ شیه‌یه‌کی خه‌را و کاتی راسته‌قینه‌ هه‌واله‌کان پێشکەش ده‌کهن. (Newman, N, 2023, P, 11)

۴. نۆنلاین تیفی

نۆنلاین تیفی، که به‌ پلاتفۆر مه‌کانی ستریمینگ وه‌ک (Disney+، Amazon Prime Video، Netflix) ناسراوه‌، شیوازیکی نوێی میدیای دیجیتاڵیه‌ که شۆرشیکه‌ گه‌وره‌ی له‌ پێشه‌سازی کات به‌ سه‌ر بردن دروستکردنه‌وه‌. (Lotz, A. D, (2017) P, 42)

خزمه‌تگوزاریه‌کانی دیجیتاڵ میدیا

دیارترینیان بریتین له‌ مه‌انه‌ی خواره‌وه‌:

۱. خزمه‌تگوزاری به‌ بازا رکردنی سۆشیال میدیا: بریتین له‌ دروستکردنی ناوهرۆک، ئامانجکردنی بینه‌ر، شیکاری و ریکلامی پارمیی، ئه‌م خزمه‌تگوزاریه‌ پێشکە به‌ بازا رگانه‌کان ده‌ده‌ن که ئاماده‌یی خۆیان له‌ سۆشیال میدیادا بپاریزن و کارلیک له‌ گه‌ڵ به‌کاره‌ینهران بکهن و هۆشیاری برانده‌کان دروست بکهن. (علي، ۲۰۱۹، ص ۳-۷)

۲. خزمه‌تگوزاری به‌ رێوه‌بردنی ناوهرۆک و دروستکردنی: چاره‌سه‌ر بۆ دروستکردنی بلۆگ، فیدیۆ، پۆدکاست، ئینفوگرافیک و

چۆره‌کانی تری ناوهرۆک دا بین ده‌کهن که بۆ راکێشان و سه‌رقاڵکردنی بینه‌رانی تایه‌ت دارپێژراون. (زیدان، ۲۰۲۳، ص ۱۲۸)

۳. خزمه‌تگوزاری ریکلامی دیجیتالی: ریکلامی دیجیتالی کومهلک خزمه‌تگوزاری بهر فراوان له‌خودمگرنیت و هک ریکلامی نمایش، ریکلامی قیدیویی، به بازار کردنی نیمه‌یل و ریکلامی بهرنامه‌یی. (زیتون، ۲۰۲۳، ص ۱۰۰)

۴- بازارگانی نه‌لیکترونی و خزمه‌تگوزاری پاره‌دانی دیجیتالی: پلاتفورمی بازارگانی نه‌لیکترونی و هک (Shopify، WooCommerce و Magento) نکه به بازارگانه‌کان ددهن بهر ههم و خزمه‌تگوزاری به‌شویه ئونلاین بفرۆشن. (الشریف، ۲۰۱۴، ص ۴۸)

دووه‌م: په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان

چهمک و پیناسه‌ی په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان:

په‌وه‌ندی گشتی له‌رووی زمانه‌وانی و چه‌مه‌وه له‌دوو بره‌گه پیکدیت، که بریتین له: په‌وه‌ندی (العلاقة- relation) و گشتی (العامة- Public) که پیکه‌وه واتای په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان (العلاقات العامة- The public relations) ده‌گه‌یه‌نیت. (نهمه‌ه، ۲۰۱۹، ل ۱۲۶) په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان: نهرکیکی به‌رئوه‌بردنه که ریکراویک ده‌توانیت نیازپاکی له‌گه‌ل کارمه‌نده‌کانی بنیات بنیت و بیپاریزیت له ریگه‌ی گه‌یاندنی زانیاری به‌روونی و ئیتیکی. (عه‌لی، ۲۰۱۱، ل ۱۴)

بنه‌ماکانی په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان

دیارتیرین بنه‌ماکانی په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان بریتین له‌م خالانه‌ی خواروه‌ه:

۱. راستی و شه‌فافیه‌ت: راستی و شه‌فافیه‌ت بنه‌مه‌یه‌کی بنه‌مه‌تیه‌ بۆ په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان، دلنیا بونه‌وه‌یه له‌بوونی متمانه له‌نیوان ریکراویک و ئاماده‌بووانیدا، که متمانه له‌په‌وه‌ندیکر دندا دروست ده‌کات. (رضا، ۲۰۱۱، ص ۱۸)

۲. پلاندانانی ستراتیژی: پلاندانانی ستراتیژی ئامانجه‌کانی په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان له‌گه‌ل ئامانجه‌ ریکراوه‌یه‌کان هاوتهریب ده‌کات، ستراتیژیکی باش دانراو یارمه‌تیده‌ه بۆ نهرکه له‌پیشنه‌یه‌یه‌کانی داهمه‌زراه‌که. (دنانی، ۲۰۲۰، ص ۲۴)

۳. به‌شداریکردن و دروستکردنی په‌وه‌ندی: دروستکردنی په‌وه‌ندی له‌گه‌ل لایهنه‌ په‌وه‌ندی‌داره‌کان به‌ویستی په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان داده‌نریت. (علیان، ۲۰۰۷، ص ۱۲۲)

۴. به‌رئوه‌بردنی قه‌یرانه‌کان و ئاماده‌کاری: ئاماده‌کاری بۆ قه‌یرانه‌کان زۆر گرنگه‌ بۆ که‌مه‌کردنه‌وه‌ی زیانه‌کانی ناوبانگ، هه‌بوونی پلانی په‌وه‌ندی قه‌یرانه‌کان و ه‌لامدانه‌وه‌ی خیرا و کاریگه‌ر مسۆگه‌ر ده‌کات. (ابو عرقوب، ۲۰۲۰، ص ۵۵۸)

نهرک و ئامانجه‌کانی په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان

دیارتیرین نهرکه‌کانی په‌وه‌ندییه گشتیه‌کان بریتین له‌م خالانه‌ی خواروه‌ه: (امین، ۲۰۱۶، ص ۶۹)

۱. په‌وه‌ندی: په‌وه‌ندییه کاریگه‌ر مه‌کانی میدیا متمانه دروست ده‌کهن و په‌یامه‌ ریکراوه‌یه‌کان گه‌وره‌ ده‌کهن.

۲. توژیینهوه: ئهجامدانی لیکۆلینهو مکانیان لهناوهوه و دهرهوهی دامهزرارهکان تاوهکو کیشهکان دیاری بکهن به وهگرنتی داتای راست و دروست.

۳. پهیههندییه ناوخویهکان: پهیههندی کاریگهر لهناو ریکخراویکدا دانیای دهوات که کارمندان لهگهڵ ئهرک و بههاکانیدا هاوتهریین.

۴. ریکخستن و ههماهنگی: ریکخستنی بۆنهکانی وهک خستنهرووی بهرهم و کۆنگرهی رۆژنامهوانی ریکهیهکی ستراتیژییه بۆ پهیههندیکردن لهگهڵ لایهنه پهیههندیارمهکان و میدیاکان. (فطوم و بایه، ۲۰۲۰، ص ۸۲)

• نامانجهکانی پهیههندییه گشتیهکان

به شیوهیهکی گشتی له دیاریکردنی نامانجهکانی پهیههندییه گشتیهکان، ئهم خالانهی خوارهوه رهچاو دهکرین:

۱. به وردی پروون و دیاریکراوه.

۲. به شیوهیهکی چهندایهتی یان چۆنایهتی دارێژراوه.

۳. پهیههسته به کاتیکی دیاریکراو، له دانانیدا جیههجیکاران بهشاربن تیایدا.

۴. واقعیانیه و رووبهروبوونهوهشه، نه مهحالمو نه ئاسانیشه.

۵. لهگهڵ یهکتاری و لهگهڵ نامانجی گشتیی گونجاو و تهواوه. (امین، ۲۰۱۶، مصدر سابق، ص ۶۹)

بوارهکانی پهیههندییه گشتیهکان

دیارتترین بوارهکانی پهیههندییه گشتیهکان بریتین لهم خالانهی خوارهوه:

۱. پهیههندی کۆمپانیاکان: پهیههندی کۆمپانیاکان سهرنج دهخاته سهه دارشنتی ئهو پهیامانهی که لهگهڵ نامانجهکانی ریکخراویکدا بگونجیت، ناوبانگهکی باشتر بکات و پهیههندییه کاریگهر مهکانی لهگهڵ لایهنهکانی تردا بیاریزیت. (عمیرات، ۲۰۱۸، ص ۳۷)

۲. پهیههندی میدیایی: پهیههندی میدیایی بریتیه له بهریوهبردنی پهیههندییهکان لهگهڵ رۆژنامهووسان و دهزگاکانی راگهیاندن بۆ دانیابوون له روومالکردنی ئهرینی و ورد.

۳. پهیههندی قهیرانهکان: پهیههندی قهیرانهکان بریتیه له بهریوهبردنی وهلامدانهوهی ریکخراویک له کاتی باری نانسایی یان لیکۆلینهوهی گشتی. (جارالله، ۲۰۱۷، ص ۱۰۹)

۴. پهیههندی کۆمه لایهتی: پهیههندییه کۆمه لایهتییهکان نامانجیان بنیاتنانهوه و بهردهوامبوونی پهیههندییه ئهرینییهکانه له نیوان ریکخراویک و کۆمه لگه ناوخویهکهیدا. (حلیمة و روقیه، ۲۰۱۲، ص ۳۵-۳۸)

۳. هلمهتهکانی بهریوه بردنی ناوبانگ: هلمهتهکانی بهریوه بردنی ناوبانگ سهرنج دهخنه سهر بنیاتناوه و پاراستنی وینهیهکی گشتی ئهرینی بۆ ریکراویک یان تاکیک، ئهم هلمهتهکانه ههولی چالاکانه لهخۆدهگرن بۆ تیشک خسته سهر دستکوهتهکان.(زینب و الاخرون، ۲۰۲۲، ص ۵۱)

۴. هلمهتهکانی پهیوهندییه کومه لایه تیهکان: پهیوهندییه کومه لایه تیهکان ومک وینهیهک پیناسه دهکرین که کارلیکی کومه لایهتی نیوان دوو لایهن یان زیاتر نیشان ده دات.(محمد و الاخرون، ۲۰۲۱، ص ۳۱۶)

۵. هلمهتهکانی پهیوهندییه میدیاییهکان: بوونی بهشی پهیوهندییه گشتیهکان له دامهزراوهی میدیایی نیشاندهریکه بۆ بهرژوهندییه دامهزراوهی میدیایی له بوونی پهیوهندییه گشتیهکان و رادهی ئهو ئاسانکاری و توانایانهی که بۆی بهرهمی دههینیت له دامهزراوهیهکدا که بهشی پهیوهندییه گشتیهکان پنگههکی پهکسانه به تهواوی بهشهکانی تر.(مروان و یونس، ۲۰۱۵، ص ۶۸-۶۹).

ههنگاوهکانی پلاندانان له هلمهتهکانی پهیوهندییه گشتیهکان

بیگومان بۆ ئهجامدانی توژیینهوهی زانستی دهبیت کومه لایک ههنگاو بگریته بهر، که بهم شیوهیهی خواروهیه:

۱. ئهجامدانی توژیینهوه: لهم قوناغهدا، شارهزای بواری پهیوهندییه گشتیهکان ههله دستیت به ئهجامدانی توژیینهوهی ئهو شوینهی کهوا دامهزراوه دهیهوینت کاری تیدا بکات(قادوس، ۲۰۲۲، ص ۴۵)

۲. دارشستی نامانجهکان و دیاریکردنی جهماوه: له ریگهی ئهم ههنگاوه، دامهزراوه دواي ئهجامدانی توژیینهوهیهکی ورد و دروست سهبارته بهو شوینهی کاری تیدا دهکات و به پشت بهستن بهو زانیاریانهی کهوا کۆکرانهوهتهوه و بهو بهلگه و داتاایانهی کهوا له بهر دهستن.(زین الدین، ۲۰۱۱، ص ۳۵۳-۳۵۴)

۳. پهیام: په پیندانی پهیامه سهرمکییهکان ههنگاویکی سهرمکییه له پلاندانانی ههلمهتی پهیوهندییه گشتیهکان، پهیامهکان دهبی له گهله نامانجهکانی ههلمهتهکه بگونجین.(علی، ۲۰۲۰، ل ۳۸)

۴. جیهه جیکردنی پلان: جیهه جیکردنی پلان پیویستی به وردی کارکردن ههیه، دواي شییکردنهوهی بارودۆخی کارکردن و ئهجامدانی توژیینهوهی پیویستی و کۆکردنهوهی زانیاری ورد سهبارته به شوینی کارکردن و دانانی نامانجهکان و دیاریکردنی جهماوه.(دخینسه، ۲۰۱۴، ص ۲۳۳).

۵. چاودیری و ههلسهنگاندن: چاودیری بهردهوام له کاتی ههلمهتهکانی پهیوهندییه گشتیهکان دهبیته هوی ریکخستن لهوکاتهی کهوا تهرخان دهکریت بۆ بهر زکردنهوهی کاریگهری و ههلسهنگاندن له کۆتاییدا ههلسهنگاندن بۆ ئهوه دهکریت که ئایا نامانجهکان بهدی هاتوون یان نا.(زین الدین، ۲۰۱۱، مصدر سابق ص ۶۵۵).

چوارهم: گرنگی دیجیتال میدیا له ههلمهتهکانی هوشیاری تهندروستی له پهیوهندییه گشتیهکاندا.

دیجیتال میدیا شۆرشیکه گهره له دیمهنی ههلمهتهکانی هوشیاری تهندروستی گشتیدا کردوه، ریگای داهینهرا نه بۆ پهیوهندیکردن و بهشداریکردن و بهرموینش دهبات، پهکخستی پلاتفورمه دیجیتالییهکان له ستراتژییهکانی بهرموینشبردنی تهندروستی

نهک همر گهیشتن بهم هلمهتانه فراوانتر کردوه بهلکو کاریگه ریبهکانیان له لهسه رهفتار و هملوئستی گشتی بهرامبه به تهنروستی بهرز کردوهتهوه.

یهکیک له سووده ههره بهر چاوهکانی دیجیتال میدیا له هلمهتهکانی پیوهندییه گشتیهکان بو هوشیاری تهنروستی توانای گهیشتن به نامادهبووانیکی فراوانه به خیرایی، شیوازه نه ریتهیهکان، وهک رۆژنامه، تلهفزیۆن و رادیۆ، سهردهمانیک کهنالی سهرهکی بلاوکردنهوی زانیاریهکانی پیوهست به تهنروستی بوون، بهلام هاتنی پلاتفورمی توره کومه لایهتیهکان و مألپهر و ئهپلیکهیشنی موبایل و ایگردوه هوشیاری تهنروستی زیاتر به رهویش بچیت، هلمهته دیجیتالییهکان دهتوانن دانیشتوانی جوراوجور له رووی زمان و شوینه جوگرافییه جیاوازهکانهوه بکهنه ئامانج، بو نمونه له سهردهمی پتهای کۆفید-۱۹د، پلاتفورمهکانی توره کومه لایهتیهکانی و مک توبتهر، فهیسبووک، ئینستاگرام به شیوهیهکی بهر فراوان بهکار هینران بو هاوبهشکردنی ریکارمهکانی خۆپاریزی، نوێکاریهکانی کوتان و رینماییه تهنروسنیهکان، که گهیشته ملیاره ها کهس له سهراسهری جیهاندا. (Atousa 5-7)

Ghahramani, 2022, P.

سنیهه: لایهنی پراکتیکی توئزینهوهکه

توئزهر لهم بهشهدا ئهنجامی پراکتیکی توئزینهوهکه دهخاتهروو، کهپنکدیت لهماژهدان بهتایبهتمهندی دیموگرافی سامپلی توئزینهوهکه، ههروهها خستنهرووی وهلامی سامپلی توئزینهوهکه دهربارهی پرسپاره سهرمکيهکانی نامرازی توئزینهوهکه و تاقیکردنهوی گریمانهان لهخۆدهگریت.

له خشتهی (۱) دا تاییهتمهندی دیموگرافی سامپلی توئزینهوهکه لهههگهزدا (می) به پلهی یهکهم و (نیر) به پلهی دووم دیت، ئهههش بهرجهستهی ئهوه دهکات که رهگهزی مینه زیاترله ناو زانکۆکاندا جیهگی خویان گرتوه بهتایبهت له بهشه پزیشکيهکاندا زیاترهژمونیان بهسهرپهشهی پزیشکيهوه ههیه، ههروهها لهتمهندا (۲۱-۲۳ سأل) به پلهی یهکهم و (۲۴ سأل و زیاتر) به پلهی کۆتایی دیت، لهکۆتاییدا و لهقوناغهکانی خۆبندندا (قوناغی پینجهم) به پلهی یهکهم و (قوناغی دووم) به پلهی کۆتایی دیت لهنیو برهگهکانی تری تاییهتمهندییه دیموگرافییهکان، ئهههش رهنگدانهوهی سروشتی پراکتیزهکردنی نامرازی توئزینهوه دهردهخات لهسه خۆبندکارانی کۆلیژی پزیشکی دهرمانسازی زانکۆی سلیمانی، بروانه خشتهی (۱).

خشتهی (۱) تاییه تمه ندیه دیموگرافیه کانی سامپلی توژی نه وه که به پین (رهگهز، ته مهن، قوناغی خویندن)

تاییه تمه ندی دیموگرافی	برگه کان	دوباره بونه وه	%	ریز بندی
رهگهز	نیر	۸۹	۴۹.۴	۲
	می	۹۱	۵۱.۶	۱
	کۆی گشتی	۱۸۰	۱۰۰	
ته مهن	۲۰-۱۸ سال	۷۱	۳۹.۴	۲
	۲۳-۲۱ سال	۱۰۳	۵۷.۳	۱
	۲۴ سال و زیاتر	۶	۳.۳	۳
	کۆی گشتی	۱۸۰	۱۰۰	
قوناغی خویندن	یه کهم	۳۶	۲۰	۳
	دووم	۳۴	۱۸.۹	۵
	سئیه م	۳۷	۲۰.۶	۲
	چارم	۳۵	۱۹.۴	۴
	پنجهم	۳۸	۲۱.۱	۱
	کۆی گشتی	۱۸۰	۱۰۰	

به پئی خشتهی (۲) دهر ده کهویت که ئاستی به کار هینانی دیجیتال میدیا له لایهن سامپلی توژی نه وه کهوه به پلهی یه کهم بهرده وامه، ههروه ها به پلهی دووم هه ندیکجار دیت، پاشان به پلهی سئیه م به دهگهن دیجیتال میدیا به کار ده هینن، نه مهنش نه وه ده سه له نیت که دیجیتال میدیا به شئیه میه کی زور و بهرده وام لای سامپلی توژی نه وه به کار ده هینریت و نه مهنش دهر خهری ئاستی ههژمونی دیجیتال میدیا به له سه ر سامپلی توژی نه وه که، به روانه خشتهی (۲).

خشتهی (۲) ناستی به کارهینانی دیجیتال میدیا له لایهن سامپلی توژی نهوه که

ریزبندی	%	دوبار مېونهوه	برگهکان
۱	۶۳.۸	۱۱۵	بهردهوام
۲	۳۰.۶	۵۵	ههئدی کجار
۳	۵.۶	۱۰	بهده گمهن
	۱۰۰	۱۸۰	کۆی گشتی

به پنی خشتهی (۳) ناشنایهتی سامپلی توژی نهوه که له گهئل جورهکانی ههلمهتی هوشیاری تهنروستی له ریی دیجیتال میدیاوه به پلهی یه کهم ههلمهتی هوشیاری تهنروستی دهرمانسازیه، به پلهی دووم ههلمهتی هوشیاری تهنروستی گشتیه، به پلهی سنیهم ههلمهتی هوشیاری تهنروستی ددان سازیه، به پلهی چوارم ههلمهتی هوشیاری تهنروستی قیتر نه ریه، به پلهی پینجهم ههلمهتی هوشیاری تهنروستی په رستاریه، نه مهش نامازهیه بو نهوهی که سامپلی توژی نهوه که ناشنایهتی هکی باشی له گهئل ههلمهتی هوشیاری تهنروستییدا هیه به تاییهت بو ههلمهتی هوشیاری تهنروستی دهرمانسازیه، گشتیه که گوزار شته بو وردی وهلامی سامپل لهو سونگهیهوهی که هوشیاری تهنروستی گشتی و دهرمانسازیه زور نزیک و گریدراوی تهنروستی مرقن بهراورد به پسهوریهکانی تر ههروهه رهنگدانهوهی تهواوی په سورهیهیه، به روانه خشتهی (۳).

خشتهی (۳) ناشنایهتی سامپلی توژی نهوه که له گهئل جورهکانی ههلمهتی هوشیاری تهنروستی له ریی دیجیتال میدیا

ریزبندی	%	دوبار مېونهوه	برگهکان
۲	۳۸.۳	۶۹	ههلمهتی هوشیاری تهنروستی گشتی
۳	۹.۵	۱۷	ههلمهتی هوشیاری تهنروستی ددان سازی
۱	۴۰	۷۲	ههلمهتی هوشیاری تهنروستی دهرمانسازیه
۴	۷.۲	۱۳	ههلمهتی هوشیاری تهنروستی قیتر نه ریه
۵	۵	۹	ههلمهتی هوشیاری تهنروستی په رستاریه
	۱۰۰	۱۸۰	کۆی گشتی

سهبارت به خشتهی (۴) بوچونی سامپلی توژی نهوه که به پلهی یه کهم ده گهریتهوه بو نهوهی که ههلمهتی هوشیاری تهنروستی دیجیتال میدیا به سه رچاوهیهکی گرنگ ده بین بو زیادکردنی هوشیاری تهنروستییه به گرنگی ریهیه (۰.۸۴) و ناستی گرنگی sjh@univsul.edu.iq

بهرز، ئەمەش ئاماژەیه بۆ بە ئاگایی و گرنگیدان و پەيوەست بونی سامپلی توێژینهوکه به ههلمەتی هۆشیاری تەندروستی لەرێی دیجیتاڵ میدیاوه، هەر و هەا سامپلی توێژینهوکه به پلهی کۆتایی ئاماژەیان بەوه داوه که ههلمەتی هۆشیاری تەندروستی له دیجیتاڵ میدیاوه هانیان نادات ههلسوکهوتیکی ئەرێنی له ناو کۆمهڵدا جیهجی بکهن به گرنگی رێژەیی (۰.۲۵) و ئاستی گرنگی مامناوند و لاواز، پروانه خشتهی (۴).

خشتهی (۴) ههلمەتی هۆشیاری تەندروستی سهه دیجیتاڵ میدیا لای سامپلی توێژینهوکه

ریزبه	ناستی گرنگی	گرنگی ریژهیی	لادانی پنوهی	نیوهندی ژمیرهیی	تهواو هاورانیم		هاورانیم		نازانم		هاورام		تهواو هاورام		دیجیتاڵ میدیا ههلمەتی هۆشیاری تەندروستی
					%	دوباره	%	دوباره	%	دوباره	%	دوباره	%	دوباره	
۳	بهرز	۰.۸۱	۰.۸۹۴	۱.۹۳	۲.۵	۵	۱.۱	۸	۵.۷	۱۲	۹	۱۰۰	۱۳	۵۵	دهتوانم لهسوئنگه بهرکهوتنم به ههلمهتهکانی هۆشیاری تەندروستی دیجیتاڵ میدیاوه زانباری نالوگۆربکهه.
۴	بهرز	۰.۸۰	۰.۸۲۶	۲.۰۰	۱.۵	۳	۱.۱	۸	۹.۱	۱۹	۹.۵	۱۰.۶	۱۰.۴	۴۴	سهه ههلمهته هۆشیاریه تەندروستیه دیجیتاڵ میدیاهکانهوه بیروبوچوونی خۆم دهخمه روو.
۲	بهرز	۰.۸۲	۰.۶۰۶	۱.۹۲	۱	۲	۰.۴	۳	۲.۴	۵	۱۲.۴	۱۳۸	۷.۵	۳۲	ههلمەتی هۆشیاری

															تهندروستی دیجیتال میدیا رانباریه کانم لا زیاد دهکات.
۶	مامناوهند و بهرز	۰.۷۵	۰.۹۲۲	۲.۲۶	۴.۶	۹	۱.۶	۱۲	۷.۲	۱۵	۱۱.۱	۱۲۴	۴.۷	۲۰	ههلمهتی هۆشیاری تهندروستی دیجیتال میدیا سه رنج پراده کیشیت.
۵	مامناوهند و بهرز	۰.۷۸	۰.۸۱۱	۲.۱۱	۲.۵	۵	۱.۲	۹	۶.۷	۱۴	۱۱.۲	۱۲۵	۶.۴	۲۷	ههلمهتی هۆشیاری تهندروستی دیجیتال میدیا هنگدانه و هیهکی نه رینیم لا روست دهکات سه بارهت به پرسه تهندروستیه نۆراوچۆره کان
۱	بهرز	۰.۸۴	۰.۸۱۰	۱.۸۱	۲	۴	۰.۷	۵	۲.۹	۶	۹.۳	۱۰.۳	۱۴.۶	۶۲	ههلمهتی هۆشیاری تهندروستی دیجیتال میدیا به سه رچاوه هیهکی رنگی ده بینم بۆ زیادکردنی

															هۆشیاریی تهندروستیم .
5	مامناوهند و بهرز	0.78	0.858	2.11	3	6	1.1	8	8.1	17	10.6	118	7.3	31	ههلمهتی هۆشیاریی تهندروستی دیجیتال میدیا رهمتیدهر بوون هه پابهند بونم به بنهما هندروستیهکان.
0	مامناوهند و لاواز	0.30	0.935	3.91	20.2	40	14.3	108	7.2	15	0.9	10	1.7	7	ههلمهتی هۆشیاریی تهندروستی دیجیتال میدیا انیاری ههلهی تیدایه.
9	مامناوهند و لاواز	0.34	1.063	3.66	12.6	25	15	113	4.8	10	1.8	20	2.8	12	ههلمهتی هۆشیاریی تهندروستی دیجیتال میدیا سهرچاوهکانیان ناروونه و نادیارن.
3	بهرز	0.81	0.752	1.93	1.5	3	0.8	6	4.3	9	10.7	120	9.9	42	ههلمهتی هۆشیاریی تهندروستی دیجیتال میدیا رهنگدانهوهی واقیعی

															کۆمه‌لگه‌ی کوردی نیه.
9	مامناوه‌ند و لاواز	0.34	0.983	3.61	7.1	14	16.1	121	7.6	16	1.6	18		11	هه‌لمه‌تی هۆشیاریی ته‌ندروستی دیجیتاڵ میدیا هه‌یج سو‌دیکم پینابه‌خشنیت.
12	مامناوه‌ند و لاواز	0.25	0.637	3.95	9.1	18	19.4	146	3.8	8	0.5	5	0.7	3	هه‌لمه‌تی هۆشیاریی ته‌ندروستی دیجیتاڵ میدیا هاتم نادات هه‌لسوکه‌وتیکیی نه‌رینی له‌ ناو کۆمه‌لگه‌دا جینه‌جی بکه‌م.
11	مامناوه‌ند و لاواز	0.28	0.813	3.90	14.2	28	16.5	124	7.2	15	0.7	8		5	هه‌لمه‌تی هۆشیاریی ته‌ندروستی دیجیتاڵ میدیا میتوانیوه‌ گه‌شه‌ به‌ هۆشیاریی ته‌ندروستیم بدات.
8	مامناوه‌ند	0.53	1.142	2.94	3.5	7	9.4	71	12.9	27	4.9	55	4.7	20	هه‌لمه‌تی هۆشیاریی ته‌ندروستی دیجیتاڵ میدیا

															نهیتوانیوه کاریگر بیت لهسه پابهند بونم به بنهما تندروستییهکان.
۷	مامناوند و پهرز	۰.۷۲	۱.۳۹۰	۲.۴۳	۱۴.۷	۲۹	۱.۵	۱۱	۱۰.۱	۲۱	۵.۹	۶۶	۱۲.۵	۵۳	هلمهتی هوشیاری تندروستی دیجیتال میدیا یاتر گرنگی به یروس یان پهتا اوهکان دهدات، به بهراورد به پابهتکاتی تری تندروستی.
					۱۰۰	۱۹۸	۱۰۰	۷۵۳	۱۰۰	۲۰۹	۱۰۰	۱۱۱۶	۱۰۰	۴۲۴	کوی گشتی

گریمانهی ناماری یهکهم: پهیوهندی ناماژهی ناماری لهنیوان بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هلمهتی هوشیاری تندروستی لای سامپلی توژیینهوکه ههیه.

نهجامی خشتهی (۵) نیشان دهدات که هاوکیشهی پهیوهستی لهنیوان بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هلمهتی هوشیاری تندروستی ههیه، بهبههای هاوکیشهی پهیوهستی سپیرمان (۰.۸۸۴) وبغنیوهندی ژمیرهیی (۳۲.۰۷) ولادانی پیوهری (۹.۲۷۵) وبههای ناستی باوهری (۰.۰۰۰)، کهواته پهیوهستی ناماژهداری ناماری بوونی ههیه، بروانه خشتهی ژماره (۵).
خشتهی ژماره (۵) هاوکیشهی پهیوهستی (Pearson Correlation) بو پیوانهکردنی ناماژهداتی پهیوهندی ناماری لهنیوان بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هلمهتی هوشیاری تندروستی لای سامپلی توژیینهوکه

ناستی باوهری	لادانی پیوهری	نیوهندی ژمیرهیی	هاوکیشهی پهیوهستی پیرسون	بهکارهینانی دیجیتالی میدیا هلمهتی هوشیاری تندروستی
۰.۰۰۰	۹.۲۷۵	۳۲.۰۷	۰.۸۸۴	دیجیتال میدیا

گریمانه‌ی ناماری دووم: جیاوازی ناماژه‌ی ناماری له نیوان سامپلی توژیینهوه که له بهکارهینانی دیجیتال میدیا بهپنی: (رهگهز- تهمن- قوناغی خویندن) ههیه.

بهپنی نهجامی خشته‌ی ژماره (6) دهردهکهویت، که جیاوازی ناماژه‌ی ناماری له نیوان سامپلی توژیینهوه له بهکارهینانی دیجیتال میدیا ههیه به پنی رهگهز، به به‌های ناماری تاقیکردنهوه‌ی (Z) که (-11.568) و به نیومندی ژمیرمی (20.24) ولادانی پیومری (6.36) و به ناستی باومری (0.000)، به لام له بهرژموندی رهگهزی می به به‌های نیومندی ریزبهندی (134.38) بهرانبر (45.63) بۆ رهگهزی نیر، بروانه خشته‌ی ژماره (6).

خشته‌ی ژماره (6) نهجامی تاقیکردنهوه‌ی (Z) بۆ جیاوازی ناماژه‌ی ناماری له نیوان سامپلی توژیینهوه که ههیه له بهکارهینانی دیجیتال میدیا بهپنی: (رهگهز)

نامستی باومری	لادانی پیومری	نیومندی ژمیرمی	به‌های ناماری تاقیکردنهوه‌ی Z	نیومندی ریزبهندی	دوباره	رهگهز
0.000	6.36	20.24	-11.568	45.63	89	نیر
				134.38	91	می

بهپنی نهجامی خشته‌ی ژماره (7) دهردهکهویت، که جیاوازی ناماژه‌ی ناماری له نیوان سامپلی توژیینهوه که ههیه له بهکارهینانی دیجیتال میدیا به پنی تهمن، به به‌های ناماری تاقیکردنهوه‌ی (K2) که (121.002) و به نیومندی ژمیرمی (21.09) ولادانی پیومری (6.406) و به پله‌ی نازادی (2) و ناستی باومری (0.000)، به لام له بهرژموندی تهمنی (21-23 سال) به‌های نیومندی ریزبهندی (141.25) زیاد له‌به‌های نیومندی ریزبهندی تهمنهکانی دیکه بروانه خشته‌ی ژماره (7).

خشتهی ژماره (۷) نهنجامی تاقیکردنهوهی (کا2) بۆ جیاوازی ناماژهی ناماری له نیوان سامپلی توژیینهوهکه ههیه له بهکارهینانی دیجیتال میدیا بهپیی: (تهمن)

تاهمن	دوباره	نیوهندی ریزبهندی	بههای ناماری تاقیکردنهوهی کا2	نیوهندی ژمیرهیی	لادانی پیومری	پلهی نازادی	ناستی باومری
۲۰-۱۸ سال	۷۱	۶۰.۵۸	۱۲۱.۰۰۲	۲۱.۰۹	۶.۴۰۶	۲	۰.۰۰۰
۲۳-۲۱ سال	۱۰۳	۱۴۱.۲۵					
۲۴ سال و زیاتر	۶	۳.۵۰					

بهپیی نهنجامی خشتهی ژماره (۸) دهردهکهوئیت، که جیاوازی ناماژهی ناماری له نیوان سامپلی توژیینهوهکه له بهکارهینانی دیجیتال میدیا ههیه بهپیی قوناغی خویندن، به بههای ناماری تاقیکردنهوهی (کا2) که (۱۶۴.۴۶۹) و بهنیوهندی ژمیرهیی (۲۱.۷) ولادانی پیومری (۷.۲۸۷) و به پلهی نازادی (۴) و ناستی باومری (۰.۰۰۰)، به لام له بهرژموهندی قوناغی پینجههم به بههای نیوهندی ریزبهندی (۱۵۸.۵۰) زیاد له بههای نیوهندی ریزبهندی قوناغهکانی تری خویندن، بروانه خشتهی ژماره (۸).

خشتهی ژماره (۸) نهجامی تاقیکردنهوهی (2کا) بۆ جیاوازی ناماژهی ناماری لهنیوان سامپلی توژیینهوهکه ههیه له بهکارهینانی دیجیتالی میدیا بهپیی: (قوناغی خویندن)

قوناغی خویندن	دوباره	نیوهندی ریزبهندی	بههای ناماری تاقیکردنهوهی 2کا	نیوهندی ژمیرهی	لادانی پیومری	پلهی ئازادی	ئاستی باومری
یهکم	۳۶	۱۰۰.۴۷	۱۶۴.۴۶۹	۲۱.۷	۷.۲۸۷	۴	۰.۰۰۰
دووم	۳۴	۱۹.۵۰					
سێهه	۳۷	۱۲۴.۴۹					
چوارم	۳۵	۵۶.۰۳					
پینجه	۳۸	۱۵۸.۵۰					

گریمانهی ناماری سنیهم: جیاوازی ناماژهی ناماری لهنیوان سامپلی توژیینهوهکه له بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هۆشیاری بۆ ههلمهتی تهنروستی بهپیی: (رهگهز- تهمن- قوناغی خویندن) ههیه.

بهپیی نهجامی خشتهی ژماره (۹) دهردهکویت، که جیاوازی ناماژهی ناماری لهنیوان سامپلی توژیینهوهکه ههیه سهبارت به بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هۆشیاری بۆ ههلمهتی تهنروستی به پیی رهگهز، به بههای ناماری تاقیکردنهوهی (z) که (۱۱.۴۵۵-) و به نیوهندی ژمیرهی (۱۴.۸۵) ولادانی پیومری (۳.۹۱۷) و به ئاستی باومری (۰.۰۰۰)، به لام له بهرژموهندی رهگزی می به بههای نیوهندی ریزبهندی (۱۳۳.۸۲) بهرانبر (۴۶.۲۱) بۆ رهگزی نیر.

خشتهی ژماره (۹) نهنجامی تاقیکردنهوهی (Z) بۆ جیاوازی ناماژهی ناماری لهنیوان سامپلی توژیینهوهکه ههیه سهبارت به بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هۆشیاری بۆ ههلمهتی تهنروستی بهپیی: (رهگهز)

ناستی باوهری	لادانی پنوهری	نیوهندی ژمیرهیی	بههای ناماری تاقیکردنهوهی Z	نیوهندی ریزبهندی	دوباره	رمگهز
۰.۰۰۰	۳.۹۱۷	۱۴.۸۵	-۱۱.۴۵۵	۴۶.۲۱	۸۹	نیر
				۱۳۳.۸۲	۹۱	می

بهپیی نهنجامی خشتهی ژماره (۱۰) دهردهکهویت، کهجیاوازی ناماژهکانی پهپوهندی ناماری لهنیوان سامپلی توژیینهوهکه ههیه سهبارت به بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هۆشیاری بۆ ههلمهتی تهنروستی به پیی تهمن، به بههای ناماری تاقیکردنهوهی (2کا) که (۱۳۷.۳۶۰) و به نیوهندی ژمیرهیی (۱۵.۷۰) ولادانی پیوهری (۳.۹۶۳) و به پلهی نازادی (۲) و ناستی باوهری (۰.۰۰۰)، به لام له بهرژموهندی تهمنی (۲۳-۲۱ سال) به بههای نیوهندی ریزبهندی (۱۴۴.۷۹) زیاد له بههای نیوهندی ریزبهندی تهمنهکانی دیکه.

خشتهی ژماره (۱۰) نهنجامی تاقیکردنهوهی (2کا) بۆ جیاوازی ناماژهکانی پهپوهندی ناماری لهنیوان سامپلی توژیینهوهکه ههیه سهبارت به بهکارهینانی دیجیتالی میدیا و هۆشیاری بۆ ههلمهتی تهنروستی بهپیی: (تهمن)

ناستی باوهری	پلهی نازادی	لادانی پنوهری	نیوهندی ژمیرهیی	بههای ناماری تاقیکردنهوهی 2کا	نیوهندی ریزبهندی	دوباره	تهمن
۰.۰۰۰	۲	۳.۹۶۳	۱۵.۷۰	۱۳۷.۳۶۰	۵۸.۰۶	۷۱	۲۰-۱۸ سال
					۱۴۴.۷۹	۱۰۳	۲۳-۲۱ سال
					۵.۰۰	۶	۲۴ سال و زیاتر

بهیپی نهنجایی خشتهی ژماره (۱۱) دهرده کهنیت، که جیاوازی ناماژ مکانی پهیوهندی ناماریی لهغیوان سامپلی توئزینهوکه ههیه سهبارت به بهکار هینانی دیجیتال میدیا و هوشیاریی بو ههلممتی تهنروسستی بهیپی قوناغی خویندن، بهبههای ناماریی تاقیکردنهوی (۲کا) که (۱۶۸.۴۵۹) وبهغیوهندی ژمیرهی (۱۶.۳۱) ولادانی پیوهری (۴.۸۴۴) وبهپلهی نازادی (۴) وناستی باوهری (۰.۰۰۰)، بهلام لهیهرژموهندی ناستی خویندنی بنهرتی بهبههای نیوهندی ریزبهندی (۱۶۱.۱۳) زیاد لهبههای نیوهندی ریزبهندی قوناغکانی تری خویندن.

خشتهی ژماره (۱۱) نهنجایی تاقیکردنهوی (۲کا) بو جیاوازی ناماژ مکانی پهیوهندی ناماریی لهغیوان سامپلی توئزینهوکه ههیه سهبارت به بهکار هینانی دیجیتال میدیا و هوشیاریی بو ههلممتی تهنروسستی بهیپی: (قوناغی خویندن)

قوناغی خویندن	دوباره	نیوهندی ریزبهندی	بههای ناماری تاقیکردنهوی 2کا	نیوهندی ژمیرهی	لادانی پیوهری	پلهی نازادی	ناستی باوهری
یهکهم	۳۶	۸۴.۵۵	۱۶۸.۴۵۹	۱۶.۳۱	۴.۸۴۴	۴	۰.۰۰۰
دووم	۳۴	۲۰.۳۷					
سئیهم	۳۷	۱۲۸.۷۲					
چوارم	۳۵	۶۳.۱۶					
پینجهم	۳۸	۱۶۱.۱۳					

دهر نهنجانهکان و راسپاردهکان و پیشنیارهکان

یهکهم / دهر نهنجانهکان:

لهسر بنهمای نهو نهنجانهی توئزمر بهدسنیهیناوه، گهشتوه بهم دهر نهنجانهی خوارموه:

۱. ناستی بهکار هینانی دیجیتال میدیا له لایهن سامپلی توئزینهوکه بهرزه و دیجیتال میدیا پیگهیهکی باشی دهسته بهر کردوه لای خویندکارانی کولئزی پزیشکی دهر مانسازای لهزانکوی سلیمانایی.

- ۳- حلیمه، بن عبدالعلي و روقية، سعدون، (۲۰۲۲)، شبكات التواصل الاجتماعي وتأثيرها على العلاقات الاجتماعية لدى الطلبة الجامعيين: عينة من طلبة الماستر صحافة مطبوعة و الالكترونية، رسالة ماجستير منشورة، جامعة العقيد أحمد دراية أدرار.
- ۴- حمدان، تسييح رشاد يوسف، (۲۰۲۴)، دور العاممين في العلاقات العامة في إدارة الازمات داخل المؤسسات الرياضية الفمسطينية من وجية نظر أعضاء البيئات الادارية، رسالة ماجستير منشورة، جامعة نجاح الوطنية.
- ۵- عبد الخالق، قادوس، غدير عبد الخالق " محمد شريف" ، التخطيط الاستراتيجي وإدارة الأزمات لدى دوائر العلاقات العامة في القطاع المصرفي الفلسطيني، رسالة ماجستير منشورة، جامعة نجاح الوطنية، ۲۰۲۲.
- ۶- سوسن، حناشي و ريان، برمضان، (۲۰۲۰)، الاعلام الرقمي و تأثيره في الامن اللغوي – الصحافة الالكترونية انموذجا، رسالة ماجستير منشورة، جامعة ۸ ماي ۱۹۴۵.
- ۷- نعيمة، باحمد و امنة، طيبي، (۲۰۲۳)، دور الاعلام الرقمي في حد من الجرائم السيبرانية موقعى الشروق و اخبار وطن اونلاين انموذجا، رسالة ماجستير منشورة، جامعة احمد درايعة – ادرار.
- ۸- مروان، كركاطو و يونس، فنينش، (۲۰۱۵)، العلاقات العامة في المؤسسة الإعلامية الجزائرية - دراسة ميدانية بمديرية الاتصال والعلاقات العامة بالإذاعة الوطنية، رسالة ماجستير منشورة، جامعة محمد بن صديق يحيى - جيجل.

چوارهم :بلاوكر او هكان:

- ۱- ابو عرقوب، ابراهيم احمد، (۲۰۲۰)، "دور العلاقات العامة في ادارة ازمات"، *مجلة العلوم الانسانية و الاجتماعية*، المجلد (۴۷)، العدد (۲).
- ۲- التميمي، خلف كريم كيوش، (۲۰۱۵)، "استراتيجيات حملات العلاقات العامة في التسويق السياسي" (دراسة تحليلية لجريدة البيان) من ۲۰۱۴/۴/۲ الى ۲۰۱۴/۴/۲۸، *مجلة واسط للعلوم الانسانية*، المجلد (۱۱)، ۲۰۱۵، العدد (۲۹).
- ۳- دخينيسة، زهية، (۲۰۱۴)، "إتجاهات أعضاء مجلس الأمة نحو تخطيط برامج العلاقات العامة في الأجهزة الحكومية"، *مجلة العلوم الانسانية و الاجتماعية*، العدد (۱۷).
- ۴- دناني، خالد درار و عبدالملك، (۲۰۲۰)، "العلاقات العامة – الاسس النظرية و الممارسة المهنية"، دار اسامة، الاردن.
- ۵- زيدان، أحمد عادل، (۲۰۲۳)، "إدارة المحتوى الرقمي في مؤسسات التعليم العالي بدولة الإمارات العربية المتحدة: جامعة الشارقة أنموذجا"، *المجلة العربية الدولية لإدارة المعرفة*، المجلد (۱)، العدد (۳).
- ۶- زيتون، سالي علي عبدالحليم علي، (۲۰۲۳)، "دور التصميم الجرافيكي في إثراء الاعلان الرقمي للإعلام الجامعي"، *مجلة العمارة والفنون والعلوم الإنسانية*، المجلد (۸)، العدد (۷).

- ٧- زين الدين، محمد جباد ، (٢٠١١)، "حملات العلاقات العامة للترويج للسلع والخدمات السياحية"، *مجلة جامعة العراقية*، المجلد (٢٧)، العدد (٣).
- ٨- سهلي، بلقاسم، (٢٠٢١)، الاعلام الرقمي الجديد: بني المثالية الذكية ومتغيرات الواقع، *المجلة الجزائرية لبحوث الاعلام و راي عام*، المجلد (٤)، العدد (١).
- ٩- علي، عبد الله فرغلي، (٢٠١٩)، "تأثير التسويق عبر وسائل التواصل الاجتماعي على الاداء التسويقي الالكتروني دراسة ميدانية بالتطبيق على صناعة البرمجيات"، *المجلة المصرية للدراسات التجارية*، المجلد (٤٣)، العدد (٢).
- ١٠- الغرب، هدى عادل طه، (٢٠١٥)، "العلاقات العامة الدولية و اهميتها في الترويج لمنتجات الشركات العالمية"، *مجلة كلية التربية الاساسية*، المجلد (٢١)، العدد (٩٢).
- ١١- فطوم، بلقي و سيفون، (٢٠٢٠)، باية، "دور علاقة في ادارة ازمانت"، *مجلة الاناسة و العلوم المجت مع*، العدد (٨).
- ١٢- محسن، حميد جاعد، (٢٠٠٨)، "ادارة الحملات الاعلامية"، *مجلة البحث العلمي*، العدد (٤).
- ١٣- محمدين، أسماء عشري برعي، (٢٠٢٢)، "اتجاهات الجمهور المصري نحو حملات التوعية الإلكترونية بالمبادرات المجتمعية الحكومية"- دراسة ميدانية، *مجلة البحوث الإعلامية*، المجلد (٦٤)، العدد (٤).
- ١٤- محمد، نجوى مختار نصير و الاخرون، (٢٠٢١)، العلاقات الاجتماعية مقارنة نظرية، *المجلة العلمية لكلية الآداب-جامعة أسيوط*، المجلد (٢٦)، العدد (٧٧).

- 1- Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice* (7th ed.). Pearson.
- 2- Flew, T. (2021). *Regulating Platforms*. Polity Press.
- 3- Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C. T., Eddy, K., & Nielsen, R. K. (2023). *Digital News Report*. Reuters Institute for the Study of Journalism.
- 4- Lotz, A. D. (2017). *Portals: A Treatise on Internet-Distributed Television*. Michigan Publishing.
- (^٥) Atousa Ghahramani and others, "The potential of social media in health promotion beyond creating awareness: an integrative review", *BMC Public Health*, (2022).

Abstract:

The primary aim of the study, entitled “The Effect of Digital Media on Improvement Awareness Campaigns in Public Relations,” is to examine both the positive and negative effects of social media on health-awareness initiatives among 180 students in the College of Pharmacy at the University of Sulaymaniyah. This descriptive research employs a quantitative methodology: all 180 participants completed a structured questionnaire, and the resulting data were collected for analysis.

Among the most notable results of the research shown under the influence of digital media, health awareness campaigns have had a significant impact on the research sample, their familiarity with the various types of health awareness campaigns through digital media is very high and this influence is evident across all five health science disciplines. Additionally, the level of importance, effectiveness, and trust in the dissemination of health awareness campaigns via digital media among the students of the College of Pharmacy at the University of Sulaimani is notably high.

Keywords: Impact, Digital Media, Improvement, Public Relations Campaigns.